

Dersin Amacı

Dersin temel amaçları; “dil”e ilişkin temel kavram ve terimler (tanım, köken, tür) ile dilin özelliklerini ve işleyişini; Türkçe/Türk Dili hakkındaki temel kimlik bilgilerini, Türkiye Türkçesi terimini, kapsamını, bu lehçenin Türk dili tarihindeki yerini ve temel ses bilgisi kurallarını (sesler, ses özellikleri, ses olayları), bir sözcüğün Türkçe kökenli olup olmadığını veya temel ses özelliklerini ses bilgisi kurallarından hareketle belirlemeyi öğretmek ve Türkçe konusunda bilinç kazandırmaktır.

Dersin İçeriği

“Dil”e ilişkin temel kavram ve terimler (tanım, köken, tür), dilin özellikleri ve işleyişi, Türkçenin temel kimlik bilgileri, Türkiye Türkçesi terimi, bu lehçenin Türk dili tarihindeki yeri, Türkiye Türkçesinin temel ses bilgisi kuralları (sesler, ses özellikleri, ses olayları), Türki Türkçesinde kullanılan sözcüklerin ses bilgisi incelemesi (alıntı olup olmama ve ses olayları).

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

KARATAŞ, Mustafa (2019), Her Yönüyle Türk Dili, Kimlik Yayınları, Kayseri ERGİN, Muharrem (1997), Türk Dil Bilgisi, Bayrak Yayınları, İstanbul. Ek kaynak olarak şu kitaplar önerilmektedir: COŞKUN, Mustafa Volkan (2015), Türkçenin Ses Bilgisi, Bilge Kültür Sanat, İstanbul. EKER, Süer (2005), Çağdaş Türk Dili, Grafiker Yayınları, Ankara. KARAAĞAÇ, Günay (2013), Türkçenin Dil Bilgisi, Akçağ, Ankara. KARAAĞAÇ, Günay (2012), Türkçenin Ses Bilgisi, Kesit Yayıncılık, İstanbul.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Bu derste, öğrencilerin dersin gerektirdiği kazanımları elde edebilmeleri için şu etkinlikler, çalışmalar yapılır: Dersin ve içeriğinin öneminin kavratılması, Dil bilgisi konularının güncel örneklerle desteklenerek işlenmesi, Derste sık sık soru-cevap yönteminin kullanılması, Bir sonraki hafta, üzerinde çalışılacak ve konuşulacak konunun belirtilmesi, Her hafta dersin başında öğrencilerin önceki konularla ilgili sorularına cevap verilmesi, Her hafta, sonraki konularla veya uygulamalarla ilgili ödev verilmesi, Üzerinde konuşulan konularla (kavram, olay, kişi vb.) ilgili genel ödevler verilmesi, Yapılan ödevlerle ilgili tartışma ve değerlendirme, Sınıfta öğrencilerle birlikte sözcükler üzerinde ses bilgisi çalışmaları ve uygulamalarının yapılması, Yapılan sınavlarla ilgili dönüt verilmesi, Öğrencilerle ders dışında bireysel olarak anlamadıkları veya danışmak istedikleri konularla ilgili görüşmeler yapılması, İstenmesi durumunda öğrencilere bireysel çalışmalar yaptırılması. Ayrıca bu derste kullanılan yöntemler şunlardır: 1. DÜZ ANLATIM 2. PROBLEM ÇÖZME 3. TARTIŞMA 4. GÖSTERİP-YAPTIRMA

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Ders kitapları ve önerilen çalışmalar dışında öğrencilere iki kitap okutulur ve bunlardan öğrenciler vize ve finalde sorumlu tutulur: DEVELİ, Hayati (2008), Dil Doktoru, Kesit Yayınları (Ara Sınav için) ARGUNŞAH, Mustafa (2008), Sözüml Türkçe Üstüne, Kesit Yayınları (Final için)

Dersin Verilişi

Bu derste; “dil”e ilişkin temel kavram ve terimler (tanım, köken, tür), dilin özellikleri ve işleyişi, Türkçenin temel kimlik bilgileri, Türkiye Türkçesi terimi, bu lehçenin Türk dili tarihindeki yeri, Türkiye Türkçesinin temel ses bilgisi kuralları (sesler, ses özellikleri, ses olayları), ppt sunumları da kullanılarak düz anlatım ve tartışma yöntemleriyle anlatılır, Türki Türkçesinde kullanılan sözcüklerin ses bilgisi yönünden incelemeleri (alıntı olup olmama durumu ve ses olayları) öğrencilerin katılımıyla tahtada gerçekleştirilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Doç. Dr. Mustafa Karataş

Program Çıktısı

1. “Dil”e ilişkin temel kavram ve terimleri (tanım, köken, tür) ile dilin temel özelliklerini ve işleyişini bilir.
2. Türkçe/Türk Dili hakkındaki temel kimlik bilgilerini, Türkiye Türkçesi terimini, kapsamını, bu lehçenin Türk dili tarihindeki yerini bilir.
3. Türkiye Türkçesinin temel ses bilgisi kurallarını (sesler, ses özellikleri, ses olayları) bilir.
4. Türkiye Türkçesinde kullanılan bir sözcüğü temel ses bilgisi kuralları açısından inceleyerek o sözcüğün Türkçe kökenli olup olmadığını belirleyebilir ve sözcükte görülen temel ses özelliklerini belirleyip açıklayabilir.
5. Dil ile millî kimlik arasında ilişki kurabilir ve böylece Türkçe konusunda bilinçli bir birey olur.

Hazırlık Sıra Bilgileri	Öğretim Laboratuvar Metodları	Teorik	Uygulama
1		Giriş, Tanışma Dersin amacı, önemi, işlenişi, yöntemi, kaynakları ve sınavları ile ilgili bilgilendirme	
2		Haberleşme, İletişim, Dil; Dilin Tanımı, Kökeni; Dilin Özellikleri	
3		Dil Bilimi-Dil Bilgisi-Filoloji Düzlemler (ses, şekil, söz dizimi, anlam) Konuşma Dili-Yazı Dili	
4		Türkçe Adı, Türkçenin Kimlik Bilgileri Dünya Dilleri ve Türkçe Türkçenin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri	
5		Türkiye Türkçesinin Tarihî Gelişimi ve Türkiye Türkçesi	
6		Ses Bilgisi ve Türkçenin Sesleri	
7		Türkçenin Ses Özellikleri	
8		Ara Sınav	
9		Sınav Değerlendirmesi Sınav sorularının cevaplandırılması Yapılan hataların tartışılması	
10		Alıntı ve Verinti Kavramları ve Süreci Alıntı Sözcüklerin Belirlenme Yöntemi	
11		Alıntı Sözcüklerin Belirlenmesi ve Uygulama	
12		Alıntı Sözcüklerin Belirlenmesi ve Uygulama	
13		Türkçedeki Ses Olayları	
14		Örnek sözcükler üzerinde ses bilgisi incelemesi Dönemin Değerlendirilmesi	
15		Örnek sözcükler üzerinde ses bilgisi incelemesi Dönemin Değerlendirilmesi	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Ara Sınav Hazırlık	1	2,00
Vize	1	2,00
Final Sınavı Hazırlık	1	2,00
Final	1	2,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	10	4,00
Bütünleme	1	2,00
Ödev	10	4,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	5	4,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Ara Sınav	40,00
Final	60,00

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22	P.Ç. 23	P.Ç. 24
Ö.Ç. 1	3		2	2	2		2	2				2	2				2					5		
Ö.Ç. 2	5						3	3									2					5		
Ö.Ç. 3	3		2	2	2		5	5									1							

P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22	P.Ç. 23	P.Ç. 24
Ö.Ç. 4	1	3	3	3		5	5									1							
Ö.Ç. 5	1	3	3	3		5	5									1							

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türk dilinin ilk yazılı belgelerinden günümüze kadar gelen devreleri kronolojik olarak, eserleriyle birlikte bilir.
- P.Ç. 2 :** Halk edebiyatı ve kültürü ile ilgili konularda gerekli bilgi ve birikime sahip olur.
- P.Ç. 3 :** Alanıyla ilgili problemleri tespit eder.
- P.Ç. 4 :** Tespit edilen problemlerin çözümüne yönelik gerekli verileri toplar.
- P.Ç. 5 :** Elde ettiği verilere göre sonuçları yorumlar.
- P.Ç. 6 :** Eski Türk Edebiyatının Arap harfli manzum ve mensur eserlerini okur, açıklar.
- P.Ç. 7 :** Yeni Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 8 :** Eski Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 9 :** Edebî metin çözümlemeleri yapar.
- P.Ç. 10 :** Yeni Türk Edebiyatının kapsadığı edebî dönem, metin ve edebiyatçıların özelliklerini tam olarak bilir; bu dönemlerde yazılmış yapıtları çözümler; karşılaştırmalı tartışmalar yürütür.
- P.Ç. 11 :** Alanıyla ilgili karşılaştığı problemlerin çözümünde bilgisayar teknolojilerini kullanır.
- P.Ç. 12 :** İlgili alanında veya toplumun diğer kesimleriyle sözlü ve yazılı iletişim olanaklarını kullanarak profesyonel düzeyde eleştirel olarak iletişim kurabilir.
- P.Ç. 13 :** Bir yabancı dil kullanarak alana ait konularda meslektaşlarıyla iletişim kurabilir.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili çalışmalara katılır.
- P.Ç. 15 :** Mesleki gelişmeleri izler ve bu gelişmelere katkı sağlar.
- P.Ç. 16 :** Disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapar.
- P.Ç. 17 :** Sahada derleme, gözlem ve anket çalışmaları yapar.
- P.Ç. 18 :** Alanıyla ilgili edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır, çözümler ve uygular.
- P.Ç. 19 :** Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir.
- P.Ç. 20 :** Alanıyla ilgili sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır ve bu tür etkinlikleri düzenler.
- P.Ç. 21 :** Alanıyla ilgili yaptığı çalışmaları ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşır.
- P.Ç. 22 :** Beşerî bilimlerin alanında sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, tarihî ve kültürel mirasa sahip çıkar.
- P.Ç. 23 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 24 :** Bilimsel bilgiyi açık ve yetkin biçimde aktarabilir.
- Ö.Ç. 1 :** “Dil”e ilişkin temel kavram ve terimleri (tanım, köken, tür) ile dilin temel özelliklerini ve işleyişini bilir.
- Ö.Ç. 2 :** Türkçe/Türk Dili hakkındaki temel kimlik bilgilerini, Türkiye Türkçesi terimini, kapsamını, bu lehçenin Türk dili tarihindeki yerini bilir.
- Ö.Ç. 3 :** Türkiye Türkçesinin temel ses bilgisi kurallarını (sesler, ses özellikleri, ses olayları) bilir.
- Ö.Ç. 4 :** Türkiye Türkçesinde kullanılan bir sözcüğü temel ses bilgisi kuralları açısından inceleyerek o sözcüğün Türkçe kökenli olup olmadığını belirleyebilir ve sözcükte görülen temel ses özelliklerini belirleyip açıklayabilir.
- Ö.Ç. 5 :** Dil ile millî kimlik arasında ilişki kurabilir ve böylece Türkçe konusunda bilinçli bir birey olur.